

รายงานการเดินทางไปราชการ ณ ประเทศกัมพูชา

- ชื่อโครงการ**
  1. การเตรียมความพร้อมในกรณีฉุกเฉินและมรดกทางวัฒนธรรมใต้น้ำในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้
  2. การประชุมเชิงปฏิบัติการเรื่องการอนุรักษ์โบราณวัตถุประเภทไม้ชุ่มน้ำ
- วัตถุประสงค์** ได้แก่ การสร้างความตระหนักรู้ถึงความเปราะบางของมรดกทางวัฒนธรรมใต้น้ำ การส่งเสริมความร่วมมือระดับภูมิภาค การเพิ่มขีดความสามารถของประเทศสมาชิกในการพัฒนาแผนการลดความเสี่ยงที่ปรับให้เหมาะสม และการมอบความเชี่ยวชาญทางเทคนิคในการอนุรักษ์โบราณวัตถุประเภทไม้ชุ่มน้ำ (waterlogged-wood)
- กำหนดเวลา** 25-28 ตุลาคม 2566
- สถานที่**
  - 1) โซฟีเทล อังกอร์ โภคีธรา กอล์ฟ แอนด์ สปา รีสอร์ท เมืองเสียมราฐ
  - 2) องค์กรอนุรักษ์อังกอร์
  - 3) ปราสาทนครวัด
- หน่วยงานผู้จัดงาน**
  - 1) องค์กรศึกษาวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (ยูเนสโก)
  - 2) กระทรวงวัฒนธรรมและวิจิตรศิลป์แห่งกัมพูชา
- หน่วยงานสนับสนุน**
  - 1) กองทุนฉุกเฉินด้านมรดกของยูเนสโก
  - 2) สำนักเลขาธิการอนุสัญญาว่าด้วยการคุ้มครองมรดกทางวัฒนธรรมใต้น้ำ ค.ศ. 2001
- กิจกรรม**
  - 1) การประชุมเชิงปฏิบัติการระดับภูมิภาคระยะเวลาสองวันเกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมในกรณีฉุกเฉินและมรดกทางวัฒนธรรมใต้น้ำ
  - 2) กิจกรรมทัศนศึกษา ณ องค์กรอนุรักษ์อังกอร์ และปราสาทนครวัด
  - 3) การประชุมเชิงปฏิบัติการทางเทคนิคระยะเวลาสองวันเกี่ยวกับการอนุรักษ์โบราณวัตถุประเภทไม้ชุ่มน้ำ
- คณะผู้แทนไทย**
  1. นายวสันต์ เทพสุรียานนท์ ผู้อำนวยการกองโบราณคดีใต้น้ำ
  2. นายวงศกร ระโหฐาน นักโบราณคดีชำนาญการ กลุ่มวิชาการโบราณคดีใต้น้ำ กองโบราณคดีใต้น้ำ
  3. นางสาวมนชลัส ปิตินิชุชัย นักวิทยาศาสตร์ปฏิบัติการ กลุ่มวิทยาศาสตร์เพื่อการอนุรักษ์

สำนักพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ

9. สรุปสาระของกิจกรรม

การประชุมเชิงปฏิบัติการระดับภูมิภาคระยะเวลาสองวันเกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมในกรณีฉุกเฉินและมรดกทางวัฒนธรรมใต้น้ำ ระหว่างวันที่ 25-26 ตุลาคม 2566 เป็นกิจกรรมการบรรยายและอภิปรายถึงกรณีศึกษาต่างๆ ที่แต่ละประเทศต้องเผชิญเกี่ยวกับมรดกทางวัฒนธรรมใต้น้ำ รวมทั้งการบรรยายจากผู้เชี่ยวชาญด้านมรดกทางวัฒนธรรมใต้น้ำนำเสนอกรณีศึกษา ปัจจัยเสี่ยงต่าง ๆ ที่ส่งผลต่อการสูญเสียคุณค่า แนวทางวิธีการศึกษาวิจัย และการคุ้มครองมรดกทางวัฒนธรรมใต้น้ำ

ในกิจกรรมนี้ ผู้เขียน ได้ร่วมบรรยายในหัวข้อ “การคุ้มครองมรดกทางวัฒนธรรมใต้น้ำ: ความสำคัญของชุมชนท้องถิ่นและนักดำน้ำเพื่อการนันทนาการ” (Underwater Cultural Heritage Protection: The Importance of Local Communities and Recreational Divers) ด้วย

ในช่วงท้ายของการประชุมเชิงปฏิบัติการ มีการประชุมกลุ่มย่อยเพื่ออภิปรายนำเสนอปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับการคุ้มครองมรดกทางวัฒนธรรมใต้น้ำของแต่ละประเทศเผชิญและความต้องการด้านการพัฒนาขีดความสามารถด้านโบราณคดีใต้น้ำ โดยแบ่งผู้เข้าร่วมประชุมออกเป็น 3 กลุ่ม ดังนี้

กลุ่มที่ 1: การพัฒนากรอบกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองมรดกทางวัฒนธรรมใต้น้ำ

กลุ่มที่ 2: ความต้องการในกาพัฒนาศักยภาพของประเทศด้านมรดกทางวัฒนธรรมใต้น้ำและความร่วมมือในระดับภูมิภาค

กลุ่มที่ 3: การสร้างความตระหนักรู้ การให้ความรู้แก่สาธารณะ และการมีส่วนร่วมของชุมชน

ผลจากการอภิปรายนำมาสู่ ร่างข้อเสนอแนะ (เอกสารแนบ) ซึ่งเป็นความเห็นร่วมกันของผู้เข้าร่วมประชุมทุกคน

การประชุมเชิงปฏิบัติการทางเทคนิคระยะเวลาสองวันเกี่ยวกับการอนุรักษ์โบราณวัตถุประเภทไม้ซุงน้ำระหว่างวันที่ 27-28 ตุลาคม 2566 เป็นกิจกรรมการบรรยายและสาธิตการอนุรักษ์โบราณวัตถุไม้ซุงน้ำด้วยการใช้สารวัสดุกลุ่มน้ำตาลชื่อ ทรีฮาโลส (trehalose) ซึ่งเป็นเทคนิควิธีการที่พัฒนาขึ้นในประเทศญี่ปุ่นและปัจจุบันกลุ่มวิทยาศาสตร์เพื่อการอนุรักษ์ สำนักพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ และกองโบราณคดีใต้น้ำ อยู่ในระหว่างการทดลองนำมาประยุกต์ใช้

10. ข้อเสนอแนะจากกิจกรรม

กิจกรรมการประชุมเรื่องการเตรียมความพร้อมในกรณีฉุกเฉินและมรดกทางวัฒนธรรมใต้น้ำในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และการประชุมเชิงปฏิบัติการเรื่องการอนุรักษ์โบราณวัตถุประเภทไม้ซุงน้ำนี้ เป็นกิจกรรมที่มีประโยชน์และมีความสำคัญอย่างมากสำหรับหน่วยงานภาครัฐ องค์กรยูเนสโก และองค์กรพัฒนาเอกชน (NGO) ในการหาแนวทางร่วมกันเพื่อรับมืออย่างทันท่วงที่ต่อภัยคุกคามที่เพิ่มขึ้นต่อมรดกทางวัฒนธรรมในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ซึ่งรวมถึงความขัดแย้งทางอาวุธ การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และการลักลอบค้าโบราณวัตถุ การขาดความตระหนักรู้และขาดความเชี่ยวชาญในการปกป้องมรดกทางวัฒนธรรมใต้น้ำเป็นปัญหาที่สำคัญ การประชุมเชิงปฏิบัติการในครั้งนี้จึงมีจุดมุ่งหมายเพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าวข้างต้น โดยใช้แนวทางเชิงรุกเพื่อส่งเสริมความร่วมมือในการปกป้องและต่อยอดถึงความสำคัญของการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมใต้น้ำในภูมิภาค จำเป็นอย่างยิ่งที่ประเทศต่าง ๆ ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้จะต้องร่วมมือกันเพื่อพัฒนาศาสตร์และแผนฉุกเฉินเพื่อการคุ้มครองมรดกทางวัฒนธรรมใต้น้ำของตน

การประชุมในครั้งนี้เป็นเวทีที่สำคัญในการแบ่งปันความรู้และการสร้างความร่วมมือระหว่างผู้เชี่ยวชาญ ผู้กำหนดนโยบาย และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียด้านมรดกทางวัฒนธรรมในภูมิภาคแสดงให้เห็นถึงความมุ่งมั่นขององค์กรยูเนสโกและองค์กรพันธมิตรในการปกป้องมรดกทางวัฒนธรรมของโลกท่ามกลางความท้าทายในยุคสมัยใหม่

ผู้สรุปผลการเดินทางไปราชการ

(นายวงศกร ระโหฐาน)

นักโบราณคดีชำนาญการ

การประชุมเชิงปฏิบัติการระดับภูมิภาคระยะเวลาสองวันเกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมในกรณีฉุกเฉินและมรดกทางวัฒนธรรมใต้น้ำ

ทัศนศึกษาองค์การอนุรักษ์อังกฤษและปราสาทนครวัด

การประชุมเชิงปฏิบัติการเรื่องการอนุรักษ์โบราณวัตถุประเภทไม้ซุงห้า

TREHA™

Trehalose

HAYASHIBARA